

IZAZOVI U RAZVOJU CIKLOTURIZMA U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI

Pikec, Suzana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:722462>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Suzana Pikec

**IZAZOVI U RAZVOJU CIKLOTURIZMA U KRAPINSKO-
ZAGORSKOJ ŽUPANIJI**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2019.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Suzana Pikec

**IZAZOVI U RAZVOJU CIKLOTURIZMA U KRAPINSKO-
ZAGORSKOJ ŽUPANIJI**

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Osnove specifičnih oblika turizma

Mentor: dr.sc. Mateja Petračić

Matični broj studenta: 0618616030

Karlovac, rujan 2019.

SAŽETAK

U radu je prikazano sadašnje stanje cikloturizma na području Krapinsko–zagorske županije te su ukratko analizirane mogućnosti za daljnji razvoj cikloturizma na spomenutom području. Cikloturizam je oblik turizma koji se na turističkom tržištu pojavio prije nekoliko godina. Uslijed ubrzanog načina života ljudi se sve više okreću oblicima turizma koji potiču zdrav i aktivan život kao i očuvanje okoliša. U teorijskom dijelu opisana su obilježja Krapinsko–zagorske županije, njeni prirodni i antropogeni turistički resursi, definiran je pojam cikloturizma i profil cikloturista, te sadržaj cikloturističke infrastrukture. U praktičnom dijelu opisane su najznačajnije biciklističke rute na području Krapinsko–zagorske županije. Od ukupno 48 biciklističkih ruta, odabrano je pet ruta koje nude poseban doživljaj. Uglavnom sve rute prolaze atraktivnim krajolicima uz pogled na kulturno–povijesnu baštinu. Krapinsko–zagorska županija ima veliki potencijal za razvoj cikloturizma, što proizlazi iz činjenice da je na području Županije razvijeno već nekoliko oblika turizma, te mnogobrojni kulturno–povijesni objekti koji se mogu iskoristiti u cikloturističke svrhe.

Ključne riječi: biciklističke rute, cikloturizam, Krapinsko–zagorska županija

SUMMARY

The final paper represents the current state of cyclotourism in the area of Krapina–zagorje county, and briefly analyzes the possibilities for further development of cyclotourism in the mentioned area. Cyclotourism is a form of tourism that appeared on the tourism market several years ago. Due to the accelerated lifestyle, people are increasingly turning to forms of tourism that promote a healthy and active life as well as environmental conservation. The theoretical part describes the characteristics of the Krapina–zagorje county, its natural and anthropogenic tourism resources, defines the notion of cyclotourism and the profile of cyclotourists, and the contents of the cyclotourism infrastructure. The practical part describes the most important cycling routes in the Krapina–zagorje county. Out of the total of 48 cycling routes, five routes were selected that offer a special experience. Basically all routes pass through attractive landscapes with a view of cultural and historical heritage. The Krapina–zagorje county has great potential for the development of cyclotourism, which results from the fact that several forms of tourism have already been developed in the county, as well as numerous cultural and historical objects that can be used for cyclotourism purposes.

Keywords: cycling routes, cyclotourism, Krapina–zagorje county

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1 Predmet i cilj rada	1
1.2 Izvori podataka i metode istraživanja.....	1
1.3 Struktura rada	2
2. OBILJEŽJA KRAPINSKO–ZAGORSKE ŽUPANIJE	3
2.1.1 Prirodni turistički resursi	5
2.1.1.1 Klimatski turistički resursi.....	5
2.1.1.2 Geomorfološki turistički resursi	5
2.1.1.3 Hidrografske turistički resursi	6
2.1.1.4 Biogeografski turistički resursi.....	6
2.1.1.5 Pejzažni turistički resursi	7
2.1.2 Antropogeni turistički resursi	8
2.1.2.1 Kulturno–povijesni turistički resursi.....	8
2.1.2.2 Etnosocijalni turistički resursi.....	9
2.1.2.3 Umjetnički turistički resursi.....	10
2.1.2.4 Manifestacijski turistički resursi	10
3. DEFINIRANJE CIKLOTURIZMA.....	12
3.1 Profil cikloturista.....	13
3.1.1 „Bike&Bed“ smještaj za cikloturiste	15
3.1.2 Sustav javnih bicikala	16
3.1.3 Bike parkovi.....	16
4. BIKIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA	18
4.1 Funkcionalne kategorije za određivanje mreže biciklističkih ruta	19

4.2 Euro Velo–Europska mreža biciklističkih ruta	19
5. BIKIKLISTIČKE RUTE NA PODRUČJU KRAPINSKO–ZAGORSKE ŽUPANIJE	21
6. ANALIZA I PERSPEKTIVE RAZVOJA CIKLOTURIZMA U KRAPINSKO–ZAGORSKOJ ŽUPANIJI	25
6.1 Analiza sadašnjeg stanja razvijenosti cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji.....	25
6.3 Promocija cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji.....	29
6.4 SWOT analiza	31
7. ZAKLJUČAK	34
LITERATURA.....	35
POPIS ILUSTRACIJA	36
POPIS TABLICA	37

1. UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet rada je cikloturizam na području Krapinsko–zagorske županije. Cikloturizam se može definirati kao oblik turizma u kojemu je bicikl glavno sredstvo putovanja do određene turističke destinacije ili kao dodatni sadržaj u destinaciji koju turist posjećuje. U Krapinsko–zagorskoj županiji razvijeno je mnogo oblika turizma poput kupališnog, zdravstvenog, gastronomskog, vinskog, manifestacijskog i dr. te je cikloturizam u segmentu ponude još jedna bajka na dlanu. Uslijed povećanja stresa i gradske buke, turisti se sve više odlučuju na destinacije kontinentalne Hrvatske gdje mogu iskusiti mirnoću i tišinu daleko od svakodnevice, te u njoj uživati i istraživati „zagorske brege“ na dva kotača. U posljednjih se nekoliko godina budi svijest stanovništva za zdravim načinom života što predstavlja savršeno vrijeme za promoviranje i razvoj takvog oblika turizma. Osim što je vožnja biciklom zdrava za tijelo, ona je zdrava i za okoliš, zbog čega ne dolazi do ispuštanja plinova iz automobila, smanjene su količine smeća, štiti se flora i fauna te ne dolazi do devastacije tla za potrebe asfalta već se vožnja može provoditi i po makadamu, odnosno zemlji. Hrvatska ima veliku komparativnu prednost u razvoju cikloturizma zahvaljujući raznolikoj kulturno–povijesnoj baštini, atraktivnom i raznolikom prirodnom okolišu, povoljnoj klimi tijekom svih mjeseci, te mnoštvu cesta i puteva s manjim intenzitetom prometa. Cilj završnog rada je iznijeti opće podatke o cikloturizmu, analizirati sadašnje stanje cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji, opisati najznačajnije biciklističke rute Županije, navesti prednosti i nedostatke s kojima se suočava cikloturizam, te koje su prilike i prijetnje prisutne na tržištu kojima se cikloturizam može još više razviti.

1.2 Izvori podataka i metode istraživanja

Podaci izneseni u završnom radu prikupljeni su proučavanjem i analiziranjem različitih knjiga, internetskih članaka te internet stranica. Metode korištene prilikom izrade rada su metoda analize i sinteze, deduktivna i komparativna metoda te metoda istraživanja za stolom.

1.3 Struktura rada

Rad se sastoji od 7 cjelina. Prvo poglavlje je uvod gdje su prikazani predmet i cilj rada, izvori podataka i metode istraživanja te struktura rada. U drugome su poglavlju iznesena obilježja Krapinsko–zagorske županije te njeni turistički resursi. U trećem je poglavlju definiran pojam cikloturizam i cikloturista te postoji li u Županiji „Bike&Bed“ smještajni objekti, usluge rent-a-bike, sustav javnih bicikala te bike parkovi. Četvrto poglavlje obuhvaća biciklističku infrastrukturu definiranu Pravilnikom o biciklističkoj infrastrukturi, koje su kategorije za određivanje mreže biciklističkih ruta te što je EuroVelo. Peto poglavlje opisuje pet najznačajnijih biciklističkih ruta Krapinsko–zagorske županije. Šesto poglavlje obuhvaća analizu sadašnjeg stanja razvijenosti cikloturizma, analizu turističkog prometa, promociju cikloturizma te SWOT analizu Krapinsko–zagorske županije. Sedmo poglavlje odnosi se na zaključak u kojem su doneseni rezultati i spoznaje do kojih se došlo prilikom izrade rada.

2. OBILJEŽJA KRAPINSKO–ZAGORSKE ŽUPANIJE

Krapinsko–zagorska županija nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske što je svrstava u središnji dio Hrvatske. Površina županije iznosi 1.229 km², a broj stanovnika, prema službenim podacima iz 2011. godine, iznosi 132.892 što čini 3,1% ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske. Iako je jedna od manjih Županija u državi, njezino demografsko značenje je veće, odnosno gustoća naseljenosti iznosi 108,1 stan./km² što je iznad prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 75,8 stan./km² te je uz Međimursku i Varaždinsku županiju jedna od najgušće naseljenih županija u Republici Hrvatskoj. Županija obuhvaća 25 općina i 7 gradova, a to su Donja Stubica, Klanjec, Oroslavje, Pregrada, Zabok, Zlatar i Krapina, koja je ujedno i administrativno, političko, gospodarsko, kulturno i sportsko središte Županije.

Slika 1. Krapinsko–zagorska županija s općinama i njihovim središtima

Izvor: PROLEKSIS ENCIKLOPEDIJA, <http://proleksis.lzmk.hr/31101/> (24.5.2019.)

Autocesta A2, koja prolazi Županijom, poklapa se s međunarodnim pravcem E – 59 Nürnberg – Linz – Graz – Macelj – Zagreb – Split. Iako autocesta A2 za mnoge turiste prema

Jadranu predstavlja tranzit, ona je ipak važan dio za razvoj gospodarstva. Željezničkom je prometu, nakon dugo godina propadanja i zanemarivanja, odobren projekt „Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić–Čakovec (R201) na dionici Zaprešić (isključivo)–Zabok (uključivo)“ financiran iz fondova Europske Unije u vrijednosti od 614,4 milijuna kuna, s time da se 85% (522,23 milijuna kuna) sufinancira iz fondova EU putem Operativnog programa Konkurentnosti i kohezija 2014.–2020., a preostalih 15% se financira iz nacionalnih sredstava.

Slika 2. Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić–Zabok

Izvor: HŽ INFRASTRUKTURA, <http://www.hzinfra.hr/?p=12756> (24.5.2019.)

U Krapinsko–zagorskoj županiji vlada kontinentalna klima s umjereno toplim i vrućim ljetima te blagim i kišovitim zimama. Temperature u ljetnim mjesecima (lipanj, srpanj, kolovoz) prelaze 30°C, dok su temperature ispod nule najčešće zabilježene u prosincu, siječnju, veljači i ožujku.

2.1 Turistički resursi Krapinsko–zagorske županije

Resurse možemo definirati kao prirodna ili antropogena dobra koja se mogu gospodarski iskoristiti (valorizirati).¹ Stoga možemo reći da su turistički resursi prirodna i antropogena dobra svake destinacije koji svojim visokim stupnjem atraktivnosti privlače turiste.

¹ Bilen M., Turizam i prostor, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 38.

2.1.1 Prirodni turistički resursi

Prirodni turistički resursi su jedan od osnovnih motiva dolaska turista u neku turističku destinaciju. Prema osnovnim obilježjima prirodne resurse možemo podijeliti na geomorfološke, klimatske, hidrogeografske, biogeografske i pejzažne. Prema zadovoljenju čovjekovih (turističkih) potreba, prirodni resursi imaju rekreativna svojstva, odnosno utječu na fiziološke funkcije čovjeka (osvježenje, oporavak, odmor).²

2.1.1.1 Klimatski turistički resursi

Povoljna klima je jedan od najvažnijih čimbenika turističke privlačnosti nekog mjesta, regije ili veće prostorne jedinice. Po intenzitetu djelovanja, klima je komplementarni turistički resurs, ali može i samostalno djelovati na privlačenje turista, obzirom na njena rekreativna svojstva. Na fiziološke osobine čovjeka, osjećaj ugodnosti i opuštenosti posebno značenje i utjecaj imaju insolacija i temperature zraka, relativna vlažnost i oborine te vjetrovi, pri čemu sezonske varijacije imaju odlučujuće značenje u određivanju privlačnosti pojedinih klima i odabiru turističke destinacije.³ Krapinsko–zagorsku županiju karakterizira umjereno topla klima, s vrućim ljetima, blagim i kišovitim zimama.

2.1.1.2 Geomorfološki turistički resursi

Pod geomorfološkim resursima razumijevamo sve reljefne raznolikosti i bogatstva površinskih i podzemnih oblika zemlje nastalih kao rezultat djelovanja endogenih pokreta i egzogenog modeliranja.⁴ Tu ubrajamo planine, planinske lance, vulkane, klisure, kanjone, pećine, špilje te krške oblike. Krapinsko–zagorska županija je pretežito brdski reljef čija nadmorska visina varira od 300 do 400 metara. Županija obuhvaća dijelove planina Ivanščice i Medvednice, čiji park prirode zauzima 27% ukupne površine u Krapinsko–zagorskoj županiji, te Kunagora, Strahinjčica i Maceljsko gorje na granici sa Slovenijom. Zahvaljujući svom reljefu, Županija je pogodna za razvoj brdskog cikloturizma.

²Bilen M., op. cit., str. 40.

³Ibidem

⁴Ibidem, str. 47.

Na Medvednici se nalazi špilja Veternica koja je nastala kao posljedica kretanja tla u dalekoj prošlosti. Također, na nekim mjestima u Županiji postoje manje špilje koje su poznatije lokalnom stanovništvu i veće špilje kao što su Hušnjakovo u Krapini i Krajcerova špilja kod Klanjca te rudnici ugljena koji više nisu u funkciji.

2.1.1.3 Hidrografski turistički resursi

Osim klime, važan resurs za život, ali i turizam je voda. U okviru vode turisti su danas najčešće orijentirani na more gdje su najveća ponuda i potražnja za provođenjem slobodnog vremena. Osim mora, u hidrografske resurse ubrajamo oceane, rijeke, jezera, podzemne i termalne vode, gejzire te ledenjake.

Krapinsko–zagorska županija poznata je po izvorima pitke i termalne vode. Termalna voda prepoznata je još u Rimsko doba kada su sagrađena javna kupališta – *terme*. U Županiji je razvijeno nekoliko toplica s termalnom vodom koje uspješno posluju i dan danas, a to su Terme Tuhelj u Tuheljskim Toplicama, Aquae Vivae u Krapinskim Toplicama, bazeni hotela Matija Gubec u Stubičkim Toplicama te Terme Jezerčica u Donjoj Stubici. Nažalost, Sutinske i Šemničke Toplice su već godinama zatvorene i čekaju obnovu. Također, kroz Županiju protječu rijeke Sutla i Krapinica, manje rječice te mnogobrojni potoci koji se koriste u poljoprivredi za navodnjavanje usjeva, voćnjaka, vrtova i sl.

2.1.1.4 Biogeografski turistički resursi

S obzirom na to da je Krapinsko–zagorska županija pretežito brdovito područje, razmjenjuje se nekoliko vrsta pojasa, a to su viši i niži gorski pojas, brdski i nizinski pojas. Šume u višim i nižim gorskim područjima su guste i na prestrnim mjestima za bilo kakvu gospodarsku radnju, dok su šume brdskog i nizinskog pojasa pretežito iskrčene i iskorištene za izgradnju naselja i različite poljoprivredne kulture. Prema podacima o stanju okoliša Krapinsko–zagorske županije 2014.–2017. godine proizlazi da prosječna šumovitost županije iznosi 37,63% manje u odnosu na prosjek šumovitosti Republike Hrvatske koji iznosi 44,05%. Ukupna površina šuma i

šumskog zemljišta Županije iznosi 46.561,96ha.⁵ Osim brdovitog reljefa, drugo obilježje Županije su šume koje su bitan resurs u lovnom turizmu, usko povezanim uz gastronomski turizam prepoznat diljem države. Na području Županije registrirano je jedno državno i 30 županijskih lovišta.

U Županiji je zaštićeno 5,1% ukupne površine Županije te ima mnogo zaštićenih prirodnih vrijednosti koje su razvrstane u četiri kategorije. Hušnjakovo u Krapini je prvi zaštićeni objekt u kategoriji „spomenik prirode“, a zadnja zaštićena je Medvednica kao „park prirode“ koji je i najveći zaštićeni objekt Županije. U spomenike prirode ubrajamo još Gupčevu lipu u Gornjoj Stubici, staru tisu kod Horvatovih stuba na Medvednici i hrast kitnjak „Galženjak“ kod Donje Stubice. Park oko dvorca Miljana, u kategoriji „spomenik parkovne arhitekture“, površinom je najmanji zaštićeni objekt od preostalih osam parkova oko dvoraca i stoljetne lipa u Desiniću. Kategoriju „značajni krajobraz“ zauzimaju Zelenjak–Risvička i Cesarska gora te područje Sutinskih Toplica.⁶ Na području Županije zabilježeno je 40-ak vrsta ugroženih biljaka te stotinjak vrsta životinja od sisavaca, ptica, vodozemaca, gmazova i riba.

2.1.1.5 Pejzažni turistički resursi

Pod pojmom pejzaža u turizmu treba razumijevati različite prirodne i antropogene resurse određenog prostora koji imaju polivalentno djelovanje.⁷ Upravo se zbog brdovitog i djelomično planinskog obilježja, Krapinsko–zagorska županija promovira sloganom „Zagorje, bajka na dlanu“ s ciljem promoviranja slikovitih krajolika i kulturne baštine. Za ljubitelje planinarenja, skijanja, bicikliranja, ljude koji su kontinuirano u pokretu i koji vole provoditi vrijeme u prirodi, su krajolici Županije idealni zato što se svakim korakom ili pogledom u daljinu vidi nešto novo. Moguće je i letenje balonom na kojem je otisnuti spomenuti slogan.

⁵IZVJEŠĆE O STANJU OKOLIŠA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE 2014.-2017. GODINE, http://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/izvjesce-o-stanju-okolisa-2014-2017/KZZ_Izvjesce_o_stanju_okolisa_2014_2017.pdf (31.7.2019.)

⁶Javna ustanova za upravljanje zaštićenim djelovima prirode Krapinsko–zagorske županije, <http://www.zagorje-priroda.hr/vrijednosti> (31.7.2019.)

⁷Bilen M., op. cit., str. 56.

2.1.2 Antropogeni turistički resursi

Antropogeni ili društveni resursi obuhvaćaju sve pojave, procese i događanja, koja kod čovjeka stvaraju potrebu za kretanjem da bi zadovoljilo svoje kulturne potrebe. To su oni sadržaji za koje su vezani atributi estetskog i znamenitog, a stvorili su ih narodi ili etničke skupine u davnoj ili bliskoj prošlosti. Dije se na kulturno–povijesne, etnosocijalne, umjetničke, manifestacijske te ambijentalne antropogene turističke resurse.⁸

2.1.2.1 Kulturno–povijesni turistički resursi

U kulturno–povijesne turističke resurse podrazumijevamo sačuvane ostatke prošlih civilizacija i njihova tehnološka dostignuća, spomenike i pojedine objekte, urbanističke cjeline, umjetnička ostvarenja u kiparstvu i slikarstvu te drugim granama umjetnosti koje mogu biti turistički privlačne.⁹ Krapinsko–zagorska županija broji ukupno 48 dvoraca i utvrda od kojih su najpoznatiji dvorac Veliki Tabor, Miljana, Oršić, Mihanović, Empirej, Bežanec i Gredice Zabočke poznatiji kao dvorac Đalski. Navedeni dvorci su obnovljeni i u funkciji su muzeja ili ugostiteljskih objekata (dvorac Đalski, Empirej), dok je dvorac Miljana u privatnom vlasništvu. Nažalost, veliki broj dvoraca je zapušten i u ruševnom je stanju. U knjizi „Perivoji i dvorci Hrvatskoga zagorja“ detaljno su opisani dvorci i kurije na području cijelog Zagorja.¹⁰

Najpoznatiji muzej u Županiji posljednjih nekoliko godina je Muzej krapinskih neandertalaca na Hušnjakovom u Krapini, otvoren u veljači 2010. godine. Muzej je izgrađen između dva brežuljka kako bi se što bolje uklopio u prirodu i posjetiocima dočarao ulaz u špilje gdje su živjeli neandertalci. Unutrašnjost je obložena golim betonom koja pojačava simulaciju prapovijesnog staništa. Muzej priča priču od početka iskopavanja nalazišta i pronađenih kostiju, zatim se vraća na početak početaka–veliki prasak, nastanak planete, života dinosaura, pračovjeka i naposljetku modernog čovjeka. Muzej završava na brežuljku kojim posjetioци mogu nastaviti put po brdu i susresti se s neandertalcima ili se stepenicama uputiti prema ulazu.

U prošlost nas vraća i Muzej seljačke bune u Gornjoj Stubici čiji je postav posvećen buni tlačenih kmetova 1573. godine koja se proširila i do Jastrebarskog. U neposrednoj blizini nalazi

⁸Bilen M., op. cit, str.58.

⁹Ibidem

¹⁰Obad – Šćitaroci M., PERIVOJI i DVORCI Hrvatskoga zagorja, ŠKOLSKA KNJIGA, Zagreb, 1989.

se spomenik seljačkoj buni kipara Antuna Augustinčića, s likom Matije Gupca i motivima bune u pozadini. Muzej „Staro selo“ Kumrovec broji visoku posjećenost s oko 40-ak obnovljenih objekata sa stalnim postavom koji prikazuje kako su živjeli naši stari, te rodnu kuću Josipa Broza Tita.

Opus kiparskog stvaralaštva Antuna Augustinčića moguće je vidjeti u galeriji nazvanoj po njemu u Klanjcu. Augustinčić je poznat široj javnosti po spomeniku „Mir“ uz zgradu UN-a u New Yorku i prethodno navedenom spomeniku Matije Gupca.

2.1.2.2 Etnosocijalni turistički resursi

Etnosocijalni turistički resursi obuhvaćaju spektar materijalne i duhovne kulture jednog naroda, sve što čini život jednog naroda. Tu ubrajamo narodne igre, pjesme, običaje, narodno graditeljstvo, narodne nošnje, rukotvorine, kulinarske vještine, mentalitet ili druge socijalne osobine naroda.¹¹

U Krapinsko–zagorskoj županiji je poznato umijeće izrade licitarskih srca najzastupljenije u Mariji Bistrici. Do početka 20.-og stoljeća su se izradom bavili isključivo muškarci sa sinovima koji su preuzeli posao zato što je bio težak i zahtijevao je znanje, spretnost i brzinu. Danas je postupak izrade ostao isti, iako se prati tehnologija i uvode se strojevi koji bi olakšali težak posao. Osnovni sastojak je medeno saće, čijim se izdvajanjem dobije vosak za izradu svijeća. Proizvodi se dijele na jestive (licitari, medenjaci, krunice, bomboni), pića (gvirc, medica) i proizvode od voska ili parafina (svijeće, baklje). Iako se izradom licitara i svijeća bavi sve manje obitelji, i dalje ima nekoliko upornih koji se bore da ovaj oblik tradicije ostane u trendu.

Veliku posebnost ima i umijeće izrade drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskog zagorja zato što je uvršteno na UNESCO-vu Reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva te se, također nalazi na Listi zaštićenih dobara nematerijalne baštine u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske kao i tradicija izrade licitara. Ovakav oblik izrade nestaje zbog sve većeg uvoza kineskih proizvoda koji nalikuju na original jer je jeftinije zbog čega se ručni rad ne cijeni i ono izumire. Muškarci bi oblikovali drvo i izradili igračku, dok su

¹¹Bilen M., op. cit., str. 62.

žene uglavnom ukrašavale. Postoji više vrsta igračaka poput drvenih frula, klepetaljki, tamburice, drvene životinje, automobili, vlakovi, dječji namještaj i mnoge druge.

Pojavom plastike i raznih supstituta nestalo je košaraštvo, umijeće izrade raznih oblika košara koje su se koristile u kućanstvu, vinogradarstvu i ratarstvu. Košaraštvom su se bavile cijele obitelji jer iziskuje mnogo radne snage, a sirovina je bila vrbovo granje i „šiblje“–grančice nalik vrbi.

2.1.2.3 Umjetnički turistički resursi

Umjetnički resursi nisu samo spomenici iz povijesnog i kulturnog razvoja nekog naroda, već i suvremena dostignuća u arhitekturi, likovnoj, glazbenoj i kazališnoj umjetnosti.¹² U svakom mjestu nalazi se impozantna crkva čiji je način gradnje zadivljujući u odnosu na danas. Najveću važnost predstavlja Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici gdje se nalazi kip Majke Božje s Djetetom u naručju, pred kojim su mnogi klečali i molili. Ostale crkve s jednakim značenjem i bogatstvom fresaka i vitraja su Župna crkva Uznesenje Blažene Djevice Marije u Pregradi, crkva Sv. Nikole i Franjevački samostan i crkva Sv. Katarine u Krapini, Zavjetna crkva Majke Božje Jeruzalemske na Trškom Vrhu, Franjevački samostan i crkva Navještenja Blažene Djevice Marije u Klanjcu, crkva Sv. Marije Snježne u Belcu i crkva Sv. Jurja u Gornjoj Stubici. Na području Županije djeluje mnoštvo KUD-ova (Kulturno–umjetničkih društava) s ciljem očuvanja i promoviranja zagorske tradicije.

2.1.2.4 Manifestacijski turistički resursi

Manifestacije ne samo da imaju edukativno–odgojnu funkciju, već značajno povećavaju stupanj atraktivnosti turističkom mjestu, regiji ili zemlji u cjelini i time obogaćuju sadržaj boravka i stvaraju mogućnosti veće potrošnje turista.¹³

U Krapinsko–zagorskoj županiji se tijekom cijele godine održavaju razne manifestacije s ciljem promoviranja Zagorja kao privlačne turističke destinacije u kojoj bi se turisti zadržavali duže od prosjeka, odnosno 2 do 3 noćenja. Neke od najpoznatijih manifestacija su Hodočašće

¹²Bilen M., op. cit., str.63.

¹³Ibidem, str.64.

biciklista i Biciklijada „4 kapelice“, blagoslov motora, štruklijada, Prvi glas Zagorja, Tabor Film Festival, Jurjevo, Susreti za Rudija, Seljačka buna–bitka kod Stubice, Viteški turnir, Ljeto u Gornjoj Stubici, gful–glumački festival u Krapini, Branje grojzdja u Pregradi, Međunarodni festival balona na vrući zrak te brojne manifestacije.

Hodočašće biciklista i Biciklijada„4 kapelice“ je relativno nova manifestacija prvi puta organizirana i održana početkom lipnja 2015. godine. Mjesto sastajanja je u Mariji Bistrici u crkvi na otvorenom bl. Alojzija Stepinca u jutarnjim satima. Dužina rute je 13,5km namijenjena za brdski biciklizam po asfaltu uz kraća zaustavljanja na odmorštima. Kreće se od crkve bl. Alojzija Stepinca na otvorenom prema crkvi Sv. Ladislava, Sv. Marije Magdalene, Sv. Rok, Prasvetište na Vinskom Vrh u te je posljednja destinacija Bluesun hotel „Kaj“ u centru Marije Bistrice gdje sudionike očekuje ručak te izvlačenje nagrada.

Sve veću popularnost privlače baloni na vrući zrak, stoga su Krapinsko–zagorska županija i Balon klub Zagreb već treću godinu zaredom organizirali međunarodni festival balona na vrući zrak Croatia Hot Air Balloon Rally u Svetom Križu Začretju i Zagorskom Aerodromu Rudolfa Perešina kraj Zaboka, početkom svibnja. Manifestacija se održava pet dana s početkom programa u popodnevnom, dok je uzlijetanje u predvečernjim satima, ali su baloni uvelike ovisi o vremenu zbog čega može doći do odgode polijetanja. U ponudi su hrana i piće, domaća jela OPG-ova iz županije, glazba i uzbudljivi prizor na nebu.

3. DEFINIRANJE CIKLOTURIZMA

Počeci cikloturizma započinju krajem 18.-og stoljeća kada je francuski grof Mede de Sivrac izumio preteču bicikla kojim su se korisnici odguravali nogama o tlo jer nije bilo pedala. Među najuspješnijim izumiteljima bicikla ubrajamo Britance te se njih smatra kao kreatorima današnjeg bicikla. Oblik i dodatnu opremu, poput pedala, guma, upravljača i sl., je bicikl mijenjao godinama, te današnji klasični oblik na lančani pogon i dva kotača poprima krajem 19.-og stoljeća. Danas je cikloturizam najpopularniji u Velikoj Britaniji, Francuskoj, Španjolskoj, Austriji, Njemačkoj i zemljama Beneluxa.¹⁴

Slika 3. Cikloturisti

Izvor: River Adventure, <https://river-adventure.info/cyclotourism/?lang=en> (12.8.2019.)

Cikloturizam u najširem smislu definiramo kao turističko putovanje biciklom, biciklistički izlet, dodatnu sportsko rekreativnu ponudu vožnje biciklom uređenim ili neuređenim stazama, sportsku manifestaciju, sportski trening te povremenu vožnju. U užem smislu, cikloturizam definiramo kao oblik turističkih putovanja tijekom kojih je vožnja bicikla glavna aktivnost ili je bicikl glavno prijevozno sredstvo, obuhvaća razmjerno uzak segment turističke potražnje, dok znatno širu skupinu čine turisti kojima je vožnja biciklom dodatna aktivnost.¹⁵

¹⁴SPORTILUS BEYOND LIMITS, <https://www.sportilus.com/sportopedia/povijest-biciklizma/> (12.8.2019.)

¹⁵Ministarstvo turizma „Akcijnski plan razvoja cikloturizma“, https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/151014_AP_ciklotuirizam.pdf (12.8.2019.)

Glavni motiv putovanja cikloturista je aktivno ili pasivno sudjelovanje u biciklizmu. Budući da oblike cikloturizma definira dužina trajanja odmora, možemo razlikovati:

1. Jednodnevni cikloturizam – najčešći oblik cikloturizma, karakterističan za domaće turiste, odnosno dnevne izletnike,
2. Odmorišni cikloturizam – oblik cikloturizma u kojemu je biciklizam jedna od aktivnosti turista tijekom odmora,
3. Aktivni cikloturizam – biciklizam je glavni motiv putovanja.¹⁶

Cikloturizam se može promatrati kao jedan podsegment „mekog“ avanturizma, kao i podsegment eko turizma. Cikloturizam uključuje i aktivnosti poput hodanja i šetnje, ribolov, jahanje, promatranje biljnog i životinjskog svijeta te fizički manje zahtjevne sportove na vodi.¹⁷

3.1 Profil cikloturista

Cikloturist koristi svoje slobodno vrijeme za relaksaciju i opuštanje, što također pridonosi poboljšanju njegova zdravlja boravkom u prirodi. Cikloturiste možemo podijeliti u dvije skupine: oni koji u turističku destinaciju putuju drugim prijevoznim sredstvom te u njoj iznajmljuju bicikl i oni kojima je bicikl glavno prijevozno sredstvo na putovanju.

Prema procjenama UNWTO-a u Europi trenutno postoji više od 60 milijuna aktivnih biciklista, 60% muškaraca i 40% žena, različitih dobnih skupina. Oko 90% cikloturističkih putovanja je organizirano samostalno, a samo 10% putem turističkih posrednika. Cikloturisti pripadaju skupini srednje ili visoko obrazovanih turista. Najčešće putuju u paru (50%), oko 30% cikloturista dolazi u skupini od 3 do 5 ljudi, a preostalih 20% su samci. Skoro 60% cikloturista promjeni smještaj nekoliko puta za vrijeme putovanja, dok oko 40% boravi u jednoj destinaciji. Cikloturisti u prosjeku troše 53 eura dnevno uključujući i smještaj, dok jednodnevni posjetitelji u prosjeku troše 16 eura dnevno. Većina cikloturista je u dobi od 35 do 60 godina i u dobroj su fizičkoj formi te koriste lokalnu trgovačku i ugostiteljsku ponudu, zbog čega im je važna njena raspoloživost i kvaliteta.¹⁸

¹⁶Ministarstvo turizma „Akcijski plan razvoja cikloturizma“, https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/151014_AP_cikloturizam.pdf (12.8.2019.)

¹⁷Ibidem

¹⁸Ibidem

Tablica 1. Tržište cikloturista prema osnovnim varijablama

Segment	Demografske značajke	Učestalost putovanja	Udaljenost	Motivacija	Lokacija
Povremeni cikloturisti	- mladi - obitelji s djecom - 55+	- nekoliko puta godišnje	- kratke staze (30–40km po danu) - 1–2 sata vožnje	- zabava i rekreacija - obiteljsko druženje	- rute blizu mjesta stanovanja - zaštićena područja
Cikloturisti koji preferiraju kratke staze	- zrela dob - obitelji s djecom	- tjedne vožnje - mjesečne vožnje	- 30–40km po danu	- zabava i rekreacija - obiteljsko druženje	- rute blizu mjesta stanovanja - organizirana putovanja
Cikloturisti koji preferiraju duge staze	- zrela dob - obitelji s odraslom djecom - samci	- tjedne vožnje - mjesečne vožnje	- 65–100km po danu	- zabava i rekreacija - upoznavanje novih staza	- dobro održavane rute - duža organizirana putovanja
Natjecatelji	- mladi i srednja dob - grupe ili samci	- redoviti treninzi i vožnje	- 100–160km po danu	- zabava i rekreacija - natjecateljski izazov	- dobro održavane rute - duža organizirana putovanja - izazovne rute

Izvor: Ministarstvo turizma „Akcijski plan razvoja cikloturizma“, https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/151014_AP_cikloturizam.pdf (13.8.2019.)

Iz tablice se može vidjeti da su cikloturisti podijeljeni u četiri skupine. Povremeni su cikloturisti uglavnom mlade osobe, obitelji s djecom i zrele osobe, odnosno izletnici i rekreativci kojima je cilj vožnja biciklom na kratke staze, tj. u duljini od 30 do 40km po danu ili vožnja u trajanju od nekoliko sati. Važno je da su rute atraktivne, blizu mjesta stanovanja s malo automobilskeg prometa, moguća je i vožnja kroz zaštićena područja te se vožnja odvija nekoliko puta godišnje. Zabava i rekreacija te obiteljsko druženje zajedničko je povremenim cikloturistima i onima koji preferiraju kratke staze. Osobe zrele dobi i obitelji s djecom koji preferiraju kratke staze, provode vožnju na tjednoj ili mjesečnoj bazi čija udaljenost rute iznosi 30 do 40 km po danu. To su osobe koje do određene destinacije prevoze bicikl automobilom ili ga iznajmljuju na licu mjesta. Važna je atraktivnost rute i mogućnost zaustavljanja kod kvalitetnih ugostiteljskih i servisnih sadržaja. Također preferiraju rute koje su blizu mjesta stanovanja ili rute prepuštaju u ruke posrednika. Cikloturiste na duge staze obuhvaća odrasle

osobe i umirovljenike koji uživaju u vožnji s odraslom djecom, ili samce. Vožnju provode na tjednoj ili mjesečnoj bazi radi rekreacije i jačanja fizičke forme. Udaljenost rute iznosi 65 do 100 km po danu s popratnim kvalitetnim ugostiteljskim i servisnim sadržajima. Važna je uređenost i atraktivnost ruta. Profesionalni cikloturisti su osobe mlade i srednje životne dobi koji redovito vježbaju, svakodnevno treniraju i održavaju kondiciju. Kao i kod cikloturista na duge staze, važna je uređenost i atraktivnost rute, a svoje vještine unaprjeđuju izazovnim rutama. Po danu voze od 100 do 160 i više kilometara s ciljem rekreacije i zabave. Veću pažnju pridodaju smještajnim objektima, intenzitetu automobilskeg prometa i klimatskim promjenama, osobito izvan ljetne sezone.

3.1.1 „Bike&Bed“ smještaj za cikloturiste

Za cikloturiste koji putuju na duže relacije, prateći EuroVelo rute, nužan je smještaj za jedno noćenje kako bi se odmorili i popravili eventualni kvar na biciklu. U segmentu razvoja cikloturizma pogoduju iznajmljivači privatnog smještaja ponajviše u unutrašnjosti Hrvatske zbog iznimnog potencijala širokog spektra atraktivnih površina i krajolika. Važno je napomenuti da iznajmljivači privatnog smještaja, kao pružatelji usluga u turizmu, ne smiju iznajmljivati bicikle osim ako imaju registriranu djelatnost iznajmljivanja ili imaju mogućnost pružanja vlastitog bicikla na korištenje uz naknadu ili besplatno.

Bike&Bed je posebna podvrsta kategorije ruralnog B&B (Bed&Breakfast), koji je namijenjen ciljnoj skupini biciklista. Karakteristike „Bike&Bed“ standarda su: mogućnost prihvata cikloturista i za samo jednu noć, osigurati prostoriju koja se može zaključati za besplatno skladištenje bicikla preko noći, prostor za sušenje odjeće i putne opreme, usluge prehrane ili mogućnost korištenja kuhinje, prodavanje ili dijeljenje karata regije ili biciklističkih ruta, mogućnost korištenja alata za popravke te pružanje informacija. Iznajmljivači imaju slobodu razviti dodatnu ponudu kao što su mogućnost prijevoza prtljage iz prethodnog smještajnog objekta u sljedeći, iznajmljivanje (registrirana djelatnost) ili pružanje informacija o iznajmljivačima bicikla u destinaciji, ponuda dnevnih biciklističkih aranžmana, tj. izleta, rezervacija noćenja u sljedećem Bike&Bed“ smještaju, ponuda rezervnih dijelova za bicikle, popis „Bike&Bed“ smještajnih objekata u regiji, prodaja suvenira i sl.

U Hrvatskoj je ponuda „Bike&Bed“ smještaja znatno slabija od konkurentnih zemalja poput Austrije, Njemačke, Francuske i dr. U kontinentalnom dijelu Hrvatske je ponuda „Bike&Bed“ smještaja veoma skromna, dok je na priobalju znatno drugačije gdje iznajmljivači nude vlastite bicikle uz naknadu ili besplatno. Najpovoljnije vrijeme za putovanje cikloturista je prije ili poslije sezone, od veljače do studenog, kako bi cikloturisti po najljepšem vremenu istražili svijet na dva kotača. S obzirom da putovanja počinju u veljači, kada su iznajmljivači privatnog smještaja, hoteli, kampovi i ostali smještajni objekti u većini zatvoreni osobito u priobalnim mjestima, dolazi do problema smještaja ukoliko nema kapaciteta s „Bike&Bed“ standardima. Stoga, je važno poticati razvoj cikloturizma i izgradnju smještajnih objekta namijenjenim cikloturistima, te infrastrukturu.

Na području Krapinsko–zagorske županije ne postoje certificirani objekti s oznakom marke kvalitete „Bike&Bed“, ali postoji nekoliko objekata koji bi mogli zadovoljiti kriterije za prihvat cikloturista, a to su: Hotel i kamp Terme Jezerčica u Donjoj Stubici, Lojzekova hiža u Gornjoj Stubici, nekoliko objekata u Krapinskim Toplicama, Mariji Bistrici i Zagorskim Selima.

3.1.2 Sustav javnih bicikala

Sustav javnih bicikala ili „bike–sharing“ sustav osmišljen je kao potreba modernog čovjeka za kvalitetnijim životom u svakodnevici. Pomaže u smanjenju prometnih gužvi, rješavanju problema parkiranja, uvelike pridonosi zaštiti okoliša, obogaćuje turističku ponudu i pozicionira destinaciju kao poželjno mjesto boravka cikloturista. Krapinsko–zagorska županija nažalost ne raspolaže s bike–sharing sustavom.

3.1.3 Bike parkovi

Biciklistički ili bike park je dio zemlje posebno dizajniran za terenski ili brdski biciklizam. Parkove se može graditi u malim urbanim područjima, javnim površinama ili integrirati sa stazama. Također, park može uključivati tečajeve vještina, skakaonice, staze i razne prepreke. Razvijenu mrežu bike parkova ima susjedna država Slovenija koja već godinama promovira cikloturizam, te su bike parkovi sastavni dio ponude u cikloturizmu.

Slika 4. Bike park

Izvor: VARDA, <http://www.ridevalemount.com/mountain-biking/> (15.8.2019.)

U Republici Hrvatskoj se bike park priča tek piše. Do prije dvije godine, odnosno 2017. u Hrvatskoj nije postojao niti jedan bike park. U Gorskom kotaru je otvoren Bike park Tršće, odnosno Downhill i Enduro staza „Rudnik 1056“, za čiju je izgradnju zaslužan hrvatski višestruki prvak u downhillu i enduru Nino Ružička uz pomoć direktora TZ grada Čabra Željka Loknara. Staza je dugačka 1500 metara s mnogo skokova, zavoja, kamenja i svega onoga što downhill stazu čini uzbudljivom i kvalitetnom. Uspješan projekt ostavio je i „Bike park Psunj“ koji je realizirao Biciklistički klub Titan. Staza započinje na brdu Omanovac na 655 metara nadmorske visine gdje se nalazi i planinski dom u kojemu je mogući prihvrat posjetitelja. Park se sastoji od 5 različitih staza od kojih je najduža XC kružna staza 9,7 km, a najkraća 4X staza 540 metara.

4. BIKIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA

Biciklistička infrastruktura u svim dijelovima Hrvatske nije podjednako razvijena, štoviše u pojedinim je područjima infrastruktura zapostavljena i ispod razine razvijenosti u odnosu na europska biciklistička područja. Izgradnja biciklističke infrastrukture u Hrvatskoj započela je prije desetak godina, ponajviše u većim gradovima. Trend izgradnje biciklističkih ruta i same infrastrukture u Krapinsko–zagorskoj županiji započela je nešto kasnije, prije šest godina, čije se rute ponajviše baziraju na istraživanje krajolika, zagorskih sela i većih urbanih sredina.

Biciklističku infrastrukturu čine biciklističke prometnice koje se sastoje od biciklističkih cesta, biciklističkih putova, biciklističkih staza, biciklističkih traka i biciklističko–pješačke staze; zatim prometna signalizacija i oprema, parkirališta za bicikle i njihova oprema, spremišta za pohranu bicikala i sustavi javnih bicikala, te cesta za mješoviti promet.¹⁹ Biciklistička cesta je prometnica namijenjena za promet bicikala s izgrađenom i uređenom kolničkom konstrukcijom izvan profila ceste. Završni sloj kolničke konstrukcije biciklističke ceste izvodi se od materijala koji zadovoljavaju kriterije nosivosti i hvatljivosti (asfalta, betona i drugi). Biciklistički put je prometnica s uređenom površinom izvan profila ceste namijenjena za promet bicikala. Put se izvodi od šljunka ili sličnih materijala. Biciklistička staza je prometnica namijenjena za promet bicikala, izgrađena odvojeno od kolnika i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom. Biciklistička staza može biti izvedena kao jednosmjerna ili dvosmjerna, visinski ili tlocrtno odvojena od kolnika uz primjerenu širine zaštitnog pojasa u odnosu na motorni promet. Biciklistička traka je dio kolnika namijenjen za promet bicikala, označen odgovarajućom prometnom signalizacijom. Biciklistička traka u pravilu je namijenjena jednosmjernom prometu biciklista i izvodi se uz desni rub kolnika, te je od prometne trake odvojena razdjelnom crtom, Biciklističko–pješačka staza je prometna površina namijenjena za kretanje biciklista i pješaka, izgrađena odvojeno od kolnika i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom. Cesta za mješoviti promet je prometna površina po kojoj se zajednički odvija biciklistički i motorni promet. Takve dionice ceste potrebno je dodatno označiti prometnim znakovima i oznakama na kolniku kojima se vozače motornih vozila upozoravana pojavu biciklista u prometu.²⁰

¹⁹Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, Narodne novine, <http://www.propisi.hr/print.php?id=14162> (16.8.2019.)

²⁰Ibidem

4.1 Funkcionalne kategorije za određivanje mreže biciklističkih ruta

U Republici Hrvatskoj donešen je Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta kojim se utvrđuju funkcionalne kategorije biciklističkih ruta, polazišta za mjerila za razvrstavanje pojedinih biciklističkih ruta te glavne državne biciklističke rute kao osnova mreže kategoriziranih biciklističkih ruta na teritoriju spomenute države. Biciklistička ruta je optimalni koridor za vođenje biciklističkog prometa, a definirana je glavnim točkama koje povezuje. Funkcionalne kategorije biciklističkih ruta su:

1. Rute državnog značenja: državne glavne rute i državne vezne rute

Označavaju se tekstualnom oznakom DG i DV, te brojčanom oznakom. Rute državnog značenja u nadležnosti su Hrvatskih cesta d.o.o.

2. Rute županijskog značenja: županijske rute i lokalne rute

Označavaju se tekstualnom oznakom Ž i L, te brojčanom oznakom. Rute županijskog značenja u nadležnosti su županijskih uprava za ceste, Grada Zagreba, gradova i općina.²¹

4.2 EuroVelo–Europska mreža biciklističkih ruta

EuroVelo je projekt Europske biciklističke federacije putem koje se razvija mreža od 16 biciklističkih ruta na dugim relacijama koje povezuju i spajaju cijeli europski kontinent. Rute mogu koristiti biciklisti, pa i domicilno stanovništvo koje svakodnevno putuje. EuroVelo se trenutno sastoji od 15 ruta, a završetak mreže u cijelosti predviđeno je do 2020. godine. Cilj EuroVelo-a je poticanje ljudi na korištenje bicikala umjesto automobila na putovanja, te također poboljšanje zdravlja i kondicije, čuvanje i smanjenje zagađenja okoliša te povezanost europskih država. Kroz Hrvatsku prolazi četiri EuroVelo ruta, Dunavska, Jadranska, Dravska te Baltičko–Jadransko more. U tijeku je realizacija projekta nove EuroVelo rute kroz Hrvatsku, Savska ruta u duljini oko 960km, koja bi povezivala četiri susjedne države, Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Srbiju. Početak rute kreće na izvoru Zelenci pokraj Kranjske Gore, prolazi kroz

²¹Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta, Narodne novine, <http://www.propisi.hr/print.php?id=12486> (16.8.2019.)

Ljubljanu te prati rijeku Savu do Zagreba, zatim prolazi kroz Lonjsko polje i preko granice s BiH i sve do Beograda²². Kroz Krapinsko–zagorsku županiju ne prolazi niti jedna EuroVelo ruta.

²²CIKLOTURIZAM.HR, <https://cikloturizam.hr/projekti/savska-biciklisticka-ruta/> (16.8.2019.)

5. BIKIKLISTIČKE RUTE NA PODRUČJU KRAPINSKO–ZAGORSKE ŽUPANIJE

Krapinsko–zagorska županija obiluje obilježjima za razvoj cikloturizma kao što su povoljan reljef, slikoviti krajolici, bogata kulturno–povijesna baština, povoljna klima, blizina Zagreba, prometna povezanost županije sa Zapadnom Europom, te povezanost s Jadranom. Na području Krapinsko–zagorske županije postoji 48 biciklističkih ruta ukupne dužine 1,626 kilometara, od kojih su četiri u kategoriji državnih biciklističkih ruta i dvoje prekogranične biciklističke rute, 23 u kategoriji zagorskih županijskih biciklističkih ruta te 19 lokalnih biciklističkih ruta. U pogledu povoljnog reljefa valja naglasiti da se to pretežito odnosi na brdske cikloturiste i korisnike električnih („E“) bicikala, zato što je teren brdovit i na dijelovima planinski. Duljina ruta kreće se uglavnom od 10 do 30 kilometara te ima i zahtjevnijih ruta i do 300 kilometara, uz visinske razlike između najviše i najniže točke od 30 do 1075 metara.²³ Većina ruta prate prometne ceste što predstavlja nezadovoljstvo kod cikloturista koji traže slabo prometne ceste zbog sigurnosti. Vožnja rutama Krapinsko–zagorske županije relativno su kratke i pogodne za cikloturiste koji preferiraju kratke staze. Rute prolaze glavnim središtima županije koje sadrže kulturno–povijesne znamenitosti poput dvoraca, crkvi, spomenika, starih sela, mnogobrojni krajolici s popratnim ugostiteljskim sadržajima. U nastavku su pobrojane biciklističke rute te je iz svake kategorije ukratko opisana po jedna ruta.

Državne rute:

1. Zagorska ruta
2. Toplička ruta
3. Ruta „Sutla“
4. Ruta „Trakošćan“

Najvažnija državna ruta je Zagorska ruta čija duljina iznosi 42 kilometara, 100% asfalt, težina 4/5, tip linijski, s najvišom točkom od 147 metara i najnižom točkom od 250 metara. Zagorska ruta pripada državnoj ruti broj 6 koja vodi od obale hrvatskog Jadrana kod Rijeke po trasi povijesne ceste „Karoline“ preko Vrbovskog i Karlovca do Zagreba, te dalje preko Krapine i Varaždina do najsjevernije točke Hrvatske kod Murskog Središća, s nastavkom prema Budimpešti i Beču. Zagorska ruta dobila je svoj naziv po tome što ruta prolazi središnjim dijelom

²³ZAGORJE BIKE, <https://www.zagorjebike.com/hr/staze/> (17.8.2019.)

Hrvatskog zagorja do Varaždina, te obuhvaća mjesta Luka, Zabok, Sveti Križ Začretje, Krapina, Jesenje i Bednja.²⁴

Pogranične rute:

1. Ruta Harmica–Rigonce
2. Ruta Ribe&Bike–Dolinom rijeke Sutle.²⁵

Biciklistička ruta Harmica–Rigonce najduža je pogranična ruta koja obuhvaća dijelove Krapinsko–zagorske županije i Slovenije. Ruta je duga 307 kilometara, kružnog je tipa s podlogom od 100% asfalta, težinom 5/5, najvišom točkom od 600 metara i najnižom točkom od 130 metara.²⁶ Obzirom da je ruta kružna, početak može biti na bilo kojoj lokaciji. Ruta se u najvećem dijelu prelazi prometnicama niskog intenziteta prometa, uz kraće dijelove na prometnijim cestama. Vožnja ovom rutom prolazi kroz kulturno–povijesne lokalitete poput Zelenjaka, Klanjca, Kumrovca, Velikog Tabora, spomenika Seljačke bune, Marije Bistrice te Hušnjakovog. U Sloveniji vožnja se kreće kroz mjesta Rogatec, Rogaška Slatina, Šentjur, Savica Radna te Krško.²⁷

Zagorske županijske rute:

1. Kružna županijska ruta
2. Putovima hrvatskih velikana
3. Nezaboravni vidici Vinagore
4. Kroz pejzaž razigranih bregova
5. Put vidikovca
6. Tragom termalnih izvora
7. Povijesnim putovima krapinskog pračovjeka
8. Po obroncima Maceljske gore
9. Po obroncima Strahinjčice
10. Put Klanjca i dolinom Sutle
11. Okolicom Zaboka i Sv. Križa Začretje

²⁴ZAGORJE BIKE, <https://www.zagorjebike.com.hr/staze/> (17.8.2019.)

²⁵Ibidem

²⁶Ibidem

²⁷Ibidem

12. Pitoresknim brežuljcima i dolinama
13. Ruta Vranyczany
14. Okolicom Stubičkih Toplica
15. Kroz Oroslavje dolinom rijeke Krapine
16. Putovima Seljačke bune
17. Put Medvednice i stubičkog kraja
18. Od Marije Bistrice do Zeline
19. Okolicom Lobora i zapadne Ivanšćice
20. Dvorcima, kurijama i brežuljcima središnjeg Zagorja
21. Bregima, dolinama i vidikovcima sjeverno–istočnog Zagorja
22. Uspon na Ivanšćicu
23. Gupčevim krajem ²⁸

Put Medvednice i stubičkog kraja vodi kroz dio parka prirode Medvednica i brežuljcima stubičkog kraja. Ruta je vrlo teška i moguće ju je izvesti samo dobrim brdskim biciklom. Ruta spada u kategoriju Zagorske županijske rute kružnog tipa, duljina 50 kilometara, podloga obuhvaća asfalt, makadam i zemlju, težina je 5/5 s najvišom točkom od 1040 metara i najnižom točkom od 195 metara. Kao i Biciklistička ruta Harmica–Rigonce, Put Medvednice i stubičkog kraja može početi na bilo kojoj lokaciji, iako je poželjno da se do Sljemena dođe automobilom. Od Sljemena prolazi se dijelom Medvednice koji obuhvaća park prirode, zatim mjesta Sveti Matej, Donju Stubicu i u povratku Sljeme.²⁹

Lokalne rute:

1. Radoboj–Ruta Rimska cesta
2. Radoborj–Ruta Mirna
3. Jesenje–Ruta 1
4. Jesenje–Ruta 2
5. Hum na Sutli–Šetno-biciklistička staza
6. Krapinske Toplice i Tuhelj–Putovima dvaju izvora 1
7. Kumrovec i Desinić: Biciklistička ruta 1

²⁸ ZAGORJE BIKE, <https://www.zagorjebike.com.hr/staze/> (17.8.2019.)

²⁹Ibidem

8. Marija Bistrica–Ruta 1
9. Marija Bistrica–Ruta 2
10. Marija Bistrica–Ruta 3
11. Marija Bistrica–Ruta 4
12. Marija Bistrica–Ruta 5
13. Marija Bistrica–Ruta 6
14. Marija Bistrica–Ruta 7
15. Marija Bistrica–Ruta 8
16. Klanjec–Ruta sveti Florijan
17. Tuhelj–Putovima dvaju izvora 2
18. Zagorska Sela–Po zagorskim bregima
19. Zagorska Sela uzbrdo i nizbrdo

Ruta Zagorska Sela uzbrdo i nizbrdo je lokalna ruta linijskog tipa, duljine 10,8 kilometara, podloga je 100% asfalt, težinom 1/5, s najvišom točkom od 285 metara i najnižom od 188 metara. Ruta počinje u mjestu Miljana pokraj istoimenog dvorca uz granicu sa Slovenijom i vodi na sjever dolinom rijeke Sutle. Ruta pruža slikovit pogled na dolinu rijeke Sutle i zagorje. Prolazi se kroz mjesta Miljana, Bratkovec, Harina Žlaka i Poljana Sutlanska.³⁰

³⁰ZAGORJE BIKE, <https://www.zagorjebike.com/hr/staze/> (17.8.2019.)

6. ANALIZA I PERSPEKTIVE RAZVOJA CIKLOTURIZMA U KRAPINSKO–ZAGORSKOJ ŽUPANIJU

U ovome poglavlju bit će analizirano sadašnje stanje razvijenosti cikloturizma i njegova promocija u Krapinsko–zagorskoj županiji te će se napraviti analiza turističkog prometa i smještajnih kapaciteta.

6.1 Analiza sadašnjeg stanja razvijenosti cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji

U Krapinsko–zagorskoj županiji nalazi se 48 biciklističkih ruta ukupne dužine 1,626 kilometara. U kontinentalnom dijelu Hrvatske, pa i u Krapinsko–zagorskoj županiji, smještajni, ugostiteljski i servisni sadržaji namijenjeni cikloturistima su slabo razvijeni. Iako Županija raspolaže s većim brojem ruta, one nisu prikladno označene niti uređene. U Županiji je uređeno tek nekoliko odmorišta na definiranim biciklističkim rutama, u Kumrovcu, Mariji Bistrici, Gornjoj Stubici, Desiniću, Kraljevcu na Sutli, Klanjcu, Zlataru, Humu na Sutli, Pregradi, Svetom Križu Začretju te Konjščini. Kako bi se cikloturizam razvio važno je osigurati sve potrebne prateće usluge od kojih su posebno važne usluge najma bicikla, sustav javnih bicikala, biciklistički servisi i punionice za električne bicikle. Prema Vodiču kroz obiteljski smještaj, koji se nalazi na službenim stranicama Turističke zajednice Krapinsko–zagorske županije, navedena su 33 objekta (kuće za odmor, apartmani, vile i sl.) koji imaju uslugu najma bicikla.³¹ Od hotelskog smještaja, usluge rent-a-bike imaju Terme Tuhelj u Tuheljskim Toplicama, Hotel Kaj u Mariji Bistrici i Hotel Toplice u Krapinskim Toplicama. Sustav javnih bicikala u županiji još nije zaživio. Ukoliko se želi promovirati cikloturizam u Županiji potrebno je unaprijediti stanje raspoloživih biciklističkih servisa kojih ima samo u tri trgovine koje se nalaze u Krapini, Krapinskim Toplicama i Zaboku. Potražnja za električnim biciklima je izuzetno mala zbog čega postoje samo tri punionice, u Tuheljskim Toplicama, Zaboku i Krapini. Kada je riječ o smještaju, certificiranih objekata s oznakom marke kvalitete „Bike&Bed“ za sada nema, ali postoji nekoliko objekata koji bi mogli zadovoljiti kriterije za prihvat cikloturista, a to su: Hotel i kamp Terme Jezerčica u Donjoj Stubici, Lojzekova hiža u Gornjoj Stubici, nekoliko objekata u Krapinskim Toplicama, Mariji Bistrici i Zagorskim Selima.

³¹Turistička zajednica Krapinsko – zagorske županije, https://www.visitzagorje.hr/Cms_Data/Contents/VisitZagorje/Folders/Dokumenti/Bro%C5%A1lure/~contents/NSJ24VXNUC5KTNZZ/TZKZZ-INFO-PRIJELOM_FINAL.pdf (21.8.2019.)

Nedostatak u razvoju cikloturizma je činjenica da kroz Županiju ne prolazi niti jedan međunarodni EuroVelo pravac. EuroVelo rute karakteriziraju ravničarski krajolik i rijeke većeg značaja, s čime Županija ne raspolaže. Županijske i lokalne biciklističke rute se uglavnom provode na prometnicama intenzivnog prometa. Ono što cikloturistima daje mogućnost da izbjegnu prometne ceste je mobilna aplikacija „ZAGORJE, RIDE&BIKE“ u kojoj se nalaze sve biciklističke rute s potrebnim informacijama i kartom. Iako je reljef u Županiji brdovitog tipa, pogodan je za razvoj brdskog cikloturizma za cikloturiste koji su u boljoj fizičkoj formi spremi na izazove što dokazuju rute na Medvednici i Ivanščici. Za takve cikloturiste potrebno je razviti ponudu bike parkova, downhill i cross-country (XC) staza.

6.2 Analiza turističkog prometa Krapinsko–zagorske županije

Analiza turističkog prometa prikazana je kroz dolaske i noćenja domaćih i stranih turista od 2012. do 2018. godine. Također, prikazani su dolasci i noćenja po gradovima i tri općine unutar Krapinsko–zagorske županije u 2018. godini te stanje smještajnih kapaciteta u kontinentalnom dijelu Hrvatske za 2018. godinu.

Tablica 2. Turistički promet Krapinsko–zagorske županije od 2012. do 2018. godine

GODINA	DOLASCI			NOĆENJA		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
2012.	41 229	20 989	62 218	102 067	47 062	149 129
2013.	42 463	29 342	71 805	98 606	62 840	161 446
2014.	50 772	34 959	85 367	134 015	76 238	210 253
2015.	55 840	39 911	95 751	133 649	82 182	215 831
2016.	66 979	57 606	124 585	163 625	119 726	283 351
2017.	73 841	68 472	142 313	184 881	145 396	330 277
2018.	83 521	77 148	160 669	201 592	160 272	361 864

Izvor: izrada autora prema podacima Državnog Zavoda za Statistiku, <https://www.dzs.hr/>

(20.8.2019.)

U tablici 2. prikazani su dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u posljednjih sedam godina. Vidljivo je da se broj dolazaka i noćenja povećava iz godine u godinu. Dolasci domaćih i stranih turista u 2012. godini iznose 62 218, te se taj broj gotovo utrostručio u 2018. godini kada ukupni broj dolazaka iznosi 160 669. Postepeni rast zabilježen je u noćenjima kada je 2012. godine taj broj iznosio 149 129, te je sedam godina kasnije porastao na 361 864, dvostruko puta više. Također, zamjećujemo da su domaći turisti zastupljeniji na turističkom tržištu u odnosu na strane turiste kod dolazaka i noćenja tijekom svake godine.

Tablica 3. Turistički promet u 2018. godini po gradovima i tri općine Krapinsko–zagorske županije

GODINA 2018.						
GRAD	DOLASCI			NOĆENJA		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
Donja Stubica	11 809	3 296	15 105	24 689	8 654	33 343
Klanjec	189	150	339	399	430	829
Krapina	2 837	6 682	9 519	4 177	8 720	12 897
Oroslavje	2 561	6 359	8 920	5 132	8 808	13 940
Pregrada	-	-	-	-	-	-
Zabok	409	587	996	624	909	1533
Zlatar	-	-	-	-	-	-
Tuhelj	29 486	25 331	54 817	65 492	71 270	136 762
Stubičke Toplice	14 835	13 955	28 790	44 477	27 920	72 397
Krapinske Toplice	12 372	4 830	17 202	40 024	10 615	50 639

Izvor: izrada autora prema podacima Državnog Zavoda za Statistiku, <https://www.dzs.hr/> (20.8.2019.)

U tablici 3. prikazani su dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u gradovima Krapinsko–zagorske županije uz još tri općine, Tuhelj, Stubičke Toplice i Krapinske Toplice. Grad Donja Stubica bilježi najviše dolazaka i noćenja. Na drugom mjestu, u dolascima, nalazi se grad Krapina s 9 519 dolazaka, zatim Oroslavje s 8 920. Što se tiče noćenja, Oroslavje zauzima drugo mjesto s 13 940 noćenja, dok je Krapina na trećem mjestu sa zabilježenim 12 897 noćenja. Za gradove Pregradu i Zlatar nema dostupnih podataka. Općine Tuhelj, Stubičke i Krapinske

Toplice su najposjećenija mjesta u županiji zbog svojih termalnih izvora i ljekovite vode te su iz tog razloga dodane u tablicu 3. Najposjećenija općina je Tuhelj gdje se nalaze Tuheljske Toplice, zatim Stubičke Toplice i Krapinske Toplice. Kao i u prethodnoj tablici, tako i u ovoj domaći turisti pretežito zauzimaju turističko tržište, osim u gradovima Krapina i Oroslavje gdje je zabilježeno više stranih turista.

Tablica 4. Smještajni kapaciteti kontinentalnih županija

ŽUPANIJE	BROJ POSTELJA		BROJ POSTELJA U HOTELIMA	
	2017.	2018.	2017.	2018.
Grad Zagreb	16 059	20 721	7 253	6 632
Karlovačka	8 288	13 880	746	782
Varaždinska	2 428	3 205	773	796
Krapinsko–zagorska	2 735	3 052	1 371	1 357
Osječko–baranjska	2 511	2 888	951	963
Međimurska	1 538	1 646	606	665
Zagrebačka	1 908	2 472	403	773
Vukovarsko–srijemska	1 872	1 924	698	478
Sisačko–moslavačka	1 141	1 172	217	219
Bjelovarsko–bilogorska	843	916	218	218
Virovitičko–podravska	705	720	141	180
Brdsko–posavska	1 093	1 189	299	324
Koprivničko–križevačka	676	660	357	317
Požeško–slavonska	596	862	0	19

Izvor: izrada autora prema podacima Ministarstva turizma Republike Hrvatske,

<https://mint.gov.hr> (20.8.2019.)

U tablici 4. prikazan je smještajni kapacitet u kontinentalnom dijelu Hrvatske za godine 2017. i 2018. Prikazan je ukupan broj postelja, te broj postelja u hotelima. Najveći broj postelja u obje godine ima grad Zagreb 16 059 u 2017. godini te porast na 20 721 u 2018. godini. Više od polovine postelja odnosi se na hotele, zatim na privatni smještaj i hostele. Krapinsko–zagorska županija nalazi se na četvrtom mjestu nakon Karlovačke i Varaždinske županije.

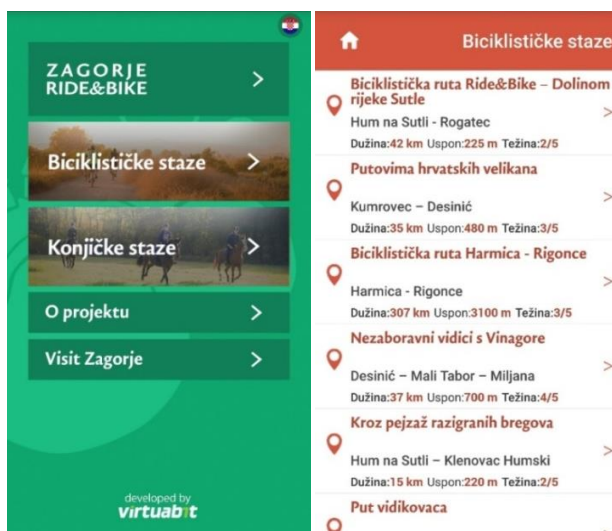
U Krapinsko–zagorskoj županiji je broj postelja u 2017. s 2 735 porastao na 3 052 postelje. Iako se broj postelja u hotelima u 2018. godini smanjio za 14, i dalje je polovica ukupnih postelja u hotelima dok ostala polovica obuhvaća privatni smještaj, kuće za odmor, hostele, seosko domaćinstvo, pansione i kampove.

6.3 Promocija cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji

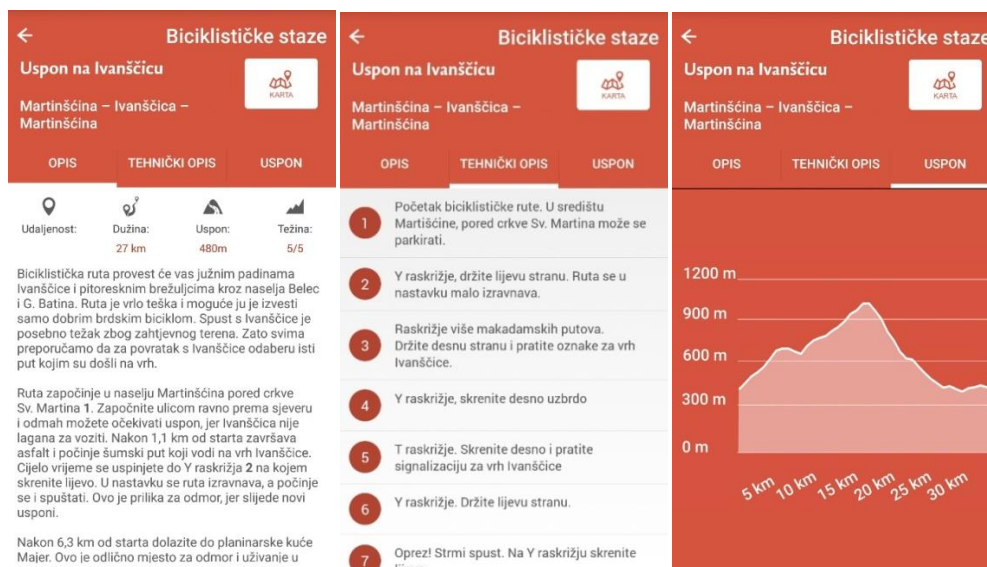
Krapinsko–zagorska županija je prepoznala potencijal za razvoj cikloturizma već 2013. godine kada je započeo projekt „ZagorjeBike“. Projekt se sastoji od tri faze. Prva faza je započela 2013. i završila 2015. godine pod nazivom „Mreža biciklističkih turističkih ruta Krapinsko–zagorske županije“ u sklopu kojeg je trasirana 21 biciklistička ruta ukupne dužine 688 kilometara. Prvu fazu provela je Krapinsko–zagorska županija sufinanciran sredstvima Hrvatske turističke zajednice. Najznačajniji ostvareni rezultati u ovoj fazi su: prilagođene biciklističke rute najširem krugu korisnika, s posebnim naglaskom na rekreativne bicikliste, obitelji s djecom i omladina, povezanost biciklističkih ruta s najznačajnijim atrakcijama, online i tiskani promotivni materijali o biciklističkim rutama te izrada Geo baze (GPS track log) prostornih podataka za biciklističke rute. Drugu fazu „Razvoj selektivnih oblika turizma na prekograničnoj turističkoj destinaciji–RIDE&BIKE“ provodila je Zagorska razvojna agencija d.o.o. kao vodeći partner u razdoblju od 1. veljače 2015. do 30. travnja 2016. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 395.846,60 EUR odobren u okviru Operativnog programa Slovenija–Hrvatska 2007.–2013. te je djelomično financiran sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj. Rezultati projekta očituju se u izradi konjičkih staza koje su digitalizirane zajedno s biciklističkim stazama, provedene su specijalizirane edukacije za turističke vodiče i ponuditelje turističkih usluga i proizvoda na ruralnom području, uređeno 18 odmarališta (9 za bicikliste i 9 za konje), izrađena aplikacija „RIDE&BIKE“ za pametne telefone i pilotni model traženja biciklizma. Treća faza započela je 1. rujna 2018. godine i traje do 2. veljače 2021. godine pod nazivom „Interpretacija prirodne i kulturne baštine za aktivan odmor (RIDE&BIKE II). Partneri u provođenju treće faze su Zagorska razvojna agencija, Turistička zajednica Krapinsko–zagorske županije, Turistička zajednica „Savsko–sutlanska dolina i brigi“, Razvojna agencija Kozjansko, Razvojna agencija Sotla i Javni zavod za kulturo, šport, turizam in mladinske dejavnosti Sevnica. Ključan rezultat projekta predstavlja doprinos povećanju broja posjetitelja u prekograničnoj destinaciji, dok su ostali ishodi: organizirana prekogranična ponuda kroz definirana 2 turistička

prekogranična proizvoda temeljena na pametnoj integraciji zaštićene prirodne i kulturne baštine, 10 razvijenih standardiziranih objekata turističkih usluga, razvijena svijest sudionika o važnosti i mogućnosti turističke valorizacije prirodne i kulturne baštine te njihove integracije s ponudom aktivnog turizma, ojačani kapaciteti za upravljanje i marketing te promoviranje prekogranične „RIDE&BIKE“ turističke ponude.³² Vrijednost ove faze projekta iznosi 875.472,55 EUR, dok je iznos od 744.151,66 EUR financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Slika 5. Mobilna aplikacija „ZAGORJE, RIDE&BIKE“

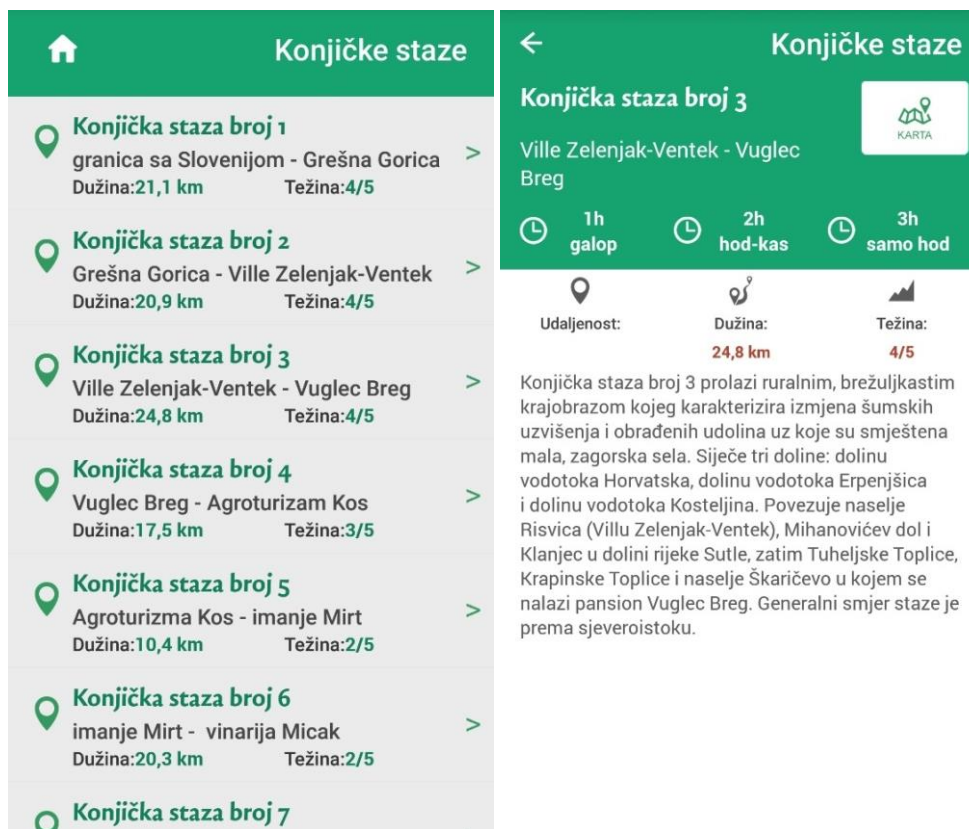

Slika 6. Izgled opisa biciklističke staze u mobilnoj aplikaciji „ZAGORJE, RIDE&BIKE“

³²ZAGORJE BIKE, <https://www.zagorjebike.com.hr/o-projektu/> (21.8.2019.)

Slika 7. Izgled opisa konjičke staze u mobilnoj aplikaciji „ZAGORJE, RIDE&BIKE“

Izvor: izrada autora (21.8.2019.)

Informacije prikazane na mobilnoj aplikaciji (slike 18., 19. i 20.) mogu se vidjeti na web stranici www.zagorjebike.com.hr. Također, na službenoj stranici Turističke zajednice Krapinsko–zagorske županije nalazi se brošura na hrvatskom i engleskom jeziku s kartom Županije i označenim biciklističkim stazama, te lokacije odmorišta i servis za bicikle. Brošure se mogu dobiti u tiskanom obliku u turističkim zajednicama Županije.

6.4 SWOT analiza

Cilj SWOT analize je objektivno sagledati sve relevantne prednosti i slabosti cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji, kao i sagledavanje prilika i prijetnji iz okruženja koje mogu imati pozitivan ili negativan utjecaj na cikloturizam u Županiji. SWOT analiza je važan segment svakog strateškog dokumenta kako bi se definirale prednosti, nedostaci i prilike pri daljnjem razvijanju turističkog proizvoda, definiranju vizije te razvoju projekata.

Tablica 5. SWOT analiza

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> - atraktivni krajolici - bogata prirodna i kulturno–povijesna baština s objektima tradicionalne arhitekture - veliki broj biciklističkih ruta - državna ruta koja prolazi Županijom - povoljna prometna povezanost, blizina Zagreba, autocesta A2 koja prolazi Županijom - raspoloživost sredstava iz EU fondova za razvoj cikloturizma - podrška javnog sektora - izrada mobilne aplikacije i web stranice 	<ul style="list-style-type: none"> - nepostojanje EuroVelo ruta i ruta uz značajne rijeke poput Save, Drave i Dunava - brojne prometnice visokog intenziteta motornog prometa - niska razina sigurnosti u cestovnom prometu - nepostojanje sustava javnih bicikala, niti bike parkova - nedovoljno smještajnih objekata sa „Bike&Bed“ standardima - slaba promocija na cikloturističkim tržištima - nedovoljna prepoznatljivost županije kao cikloturistička destinacija
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> - uređenje biciklističkih ruta - mogućnosti korištenja sredstava iz fondova EU za uređenje infrastrukture i drugih sadržaja - korištenje novih tehnologija - promocija E-bikeova - podizanje svijesti o zdravijem načinu života - prenamjena dvoraca u objekte namijenjene za cikloturiste 	<ul style="list-style-type: none"> - povećani broj prometnih nesreća u kojima sudjeluju biciklisti - nedostatak sredstava za izgradnju i uređenje biciklističke infrastrukture - otežana izgradnja biciklističkih staza i traka uslijed zakonsko-regulativnih i imovinsko-pravnih problema - nemogućnost korištenja sredstava iz fondova EU za projekte vezane uz cikloturizam - povećane kontrole prema Sloveniji

Izvor: izrada autora (21.8.2019.)

Kao najveću prednost Krapinsko–zagorske županije valja napomenuti da su to atraktivni krajolici koji se ističu bogatom kulturno–povijesnom baštinom. Projektom „ZAGORJE, BIKE&RIDE“ Županija je osigurala dovoljno sredstava za proširenje i izradu novih

biciklističkih ruta te izradu mobilne aplikacije i web stranice o biciklističkim rutama. Među 48 ruta nalazi se i jedna državna ruta koja započinje kod Rijeke i završava u Beču. Povoljnu prometnu povezanost čini blizina Zagreba i autocesta A2 koja prolazi Županijom kao potencijalno tržište. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku Uniju omogućila je privlačenje sredstava iz EU fondova kao jednog od glavnih izvora financiranja projekata vezanih uz cikloturizam. Osim EU fondova, veliku podršku daje i Ministarstvo turizma Republike Hrvatske. Kao glavni nedostatak, navedeno je nepostojanje EuroVelo pravaca i ruta uz značajne rijeke ili krajobrazne. Veliki problem predstavljaju prometnice visokog intenziteta prometa te niska razina sigurnosti. Razvoj cikloturizma koči nepostojanje sustava javnih bicikala niti bike parkova. Također, nedostatak predstavlja nedovoljno smještajnih objekata prilagođeni cikloturistima. Cikloturizam se za sada promovira putem web stranice, aplikacije, letaka i brošura u turističkim zajednicama Županije. Da bi Županija postala prepoznatljiva cikloturistička destinacija kao Austrija, Francuska i dr., potrebno je sudjelovati na sajmovima turizma s ciljem promocije takvog oblika turizma.

Za razvoj cikloturizma u Krapinsko–zagorskoj županiji potrebno je kontinuirano uređivati i održavati biciklističku infrastrukturu, što se može postići pomoću sredstava iz EU fondova. Promoviranjem E-bikeova razvija se brdski biciklizam pogodan za brdovito područje na kojemu se nalazi Županija. Također, ulaganje u nove tehnologije, posebice GPS track log, olakšava se putovanje cikloturista do određene destinacije. Sav taj rast i razvoj cikloturizma ne bi bio moguć bez turista kojima je cilj zdrav način života. S obzirom da se u Županiji nalazi mnogo dvoraca i kurija, njihova prenamjena u objekte za cikloturiste bila bi od velikog značaja za područje, što je bolje nego da nastave propadati. Kod prijetnji ubrajamo moguće prometne nesreće u kojima sudjeluju biciklisti. Uslijed zakonsko-regulativnih i imovinsko-pravnih problema može doći do nedostatka sredstava za izgradnju i uređenje biciklističke infrastrukture. Isto tako, prijetnja može biti nemogućnost korištenja sredstava iz fondova EU za projekte vezane uz cikloturizam. Uslijed čestih ilegalnih imigracija u Sloveniju, povećane su razine kontrole, što dodatno usporava sve vrste prometa prema Zapadnoj Europi.

7. ZAKLJUČAK

Cikloturizam se može svrstati u nove oblike turizma koji predstavlja proizvod s rastućom perspektivom razvoja. Krapinsko–zagorska županija poznata je po atraktivnim krajolicima i bogatom kulturno–povijesnom baštinom koja se može implementirati u korist cikloturizma. Važnost prirodnih resursa može se uočiti u samoj definiciji cikloturista koja ga definira kao osobu koja svoje slobodno vrijeme koristi u rekreativne svrhe s ciljem relaksacije i opuštanja, zdravog načina života i boravaka u prirodi. Zbog ubrzanog načina života i većih razina stresa turisti se sve više odlučuju na destinacije u kontinentalnom dijelu Hrvatske gdje se ujedno mogu baviti sportom. S obzirom da cikloturizam podrazumijeva kretanje pojedinca na nekom području, ono je savršen način povezivanja više oblika turizma, kao što su gastronomski, povijesni, kulturni, sportski avanturistički i dr. Krapinsko–zagorska županija promovira cikloturizam putem letaka i brošura koje se nalaze u turističkim zajednicama te putem online web stranice i mobilne aplikacije koje pružaju informacije o biciklističkim rutama i ostalim sadržajima u Županiji. Da bi Krapinsko–zagorska županija bila konkurentna s Austrijom, Njemačkom i Francuskom potrebno je kontinuirano ulagati u izgradnju i održavanje biciklističke infrastrukture, promocija na sajmovima turizma, te korištenje novih tehnologija i poticanje cikloturista na korištenje električnih bicikala. Prema analizi turističkog prometa Krapinsko–zagorske županije evidentiran je kontinuirani rast dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista iz godine u godinu. Najviše brojke bilježi grad Donja Stubica s 15 105 dolazaka i 33 343 noćenja, zatim slijede gradovi Oroslavje, Krapina i Zabok. No, u okviru cjelokupne županije, najveću posjećenost bilježi općina Tuhelj s 54 817 dolazaka i 136 762 noćenja, zatim Stubičke Toplice te Krapinske Toplice s dvostruko manje ostvarenih dolazaka i noćenja. Kod smještajnih kapaciteta ističe se Grad Zagreb s 20 721 postelja, slijede Karlovačka i Varaždinska pa Krapinsko–zagorska županija s 3 052 postelja. Iako kroz Županiju ne prolazi EuroVelo pravac niti rute uz značajne rijeke, i dalje postoji veliki potencijal za razvoj cikloturizma. Cikloturizam je značajan za valorizaciju turističkih resursa kontinentalne Hrvatske, produljenje turističke sezone, te za razvoj ruralnih i turističkih manje aktivnih prostora.

LITERATURA

Knjige:

1. Bilen M., Turizam i prostor, Veleučilište u Karlovcu, 2006.
2. Obad – Ščitaroci M., PERIVOJI i DVORCI Hrvatskoga zagorja, ŠKOLSKA KNJIGA, Zagreb, 1989.

Internet stranice:

1. CIKLOTURIZAM.HR <https://cikloturizam.hr/projekti/savska-biciklisticka-ruta/> (16.8.2019.)
2. Državni zavod za statistiku, <https://www.dzs.hr/> (20.8.2019.)
3. HŽ INFRASTRUKTURA, <http://www.hzinfra.hr/?p=12756> (24.5.2019.)
4. IZVJEŠĆE O STANJU OKOLIŠA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE 2014.-2017. GODINE, http://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/izvjesce-o-stanju-okolisa-2014-2017/KZZ_Izvjesce_o_stanju_okolisa_2014_2017.pdf (31.7.2019.)
5. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim djelovima prirode Krapinsko – zagorske županije, <http://www.zagorje-priroda.hr/vrijednosti> (31.7.2019.)
6. Ministarstvo turizma <https://mint.gov.hr> (12.8.2019.)
7. PROLEKSIS ENCIKLOPEDIJA, <http://proleksis.lzmk.hr/31101/> (24.5.2019.)
8. Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, Narodne novine, <http://www.propisi.hr/print.php?id=14162> (16.8.2019.)
9. Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta, Narodne novine, <http://www.propisi.hr/print.php?id=12486> (16.8.2019.)
10. SPORTILUS BEYOND LIMITS, <https://www.sportilus.com/sportopedia/povijest-biciklizma/> (12.8.2019.)
11. River Adventure, <https://river-adventure.info/cyclotourism/?lang=en> (12.8.2019.)
12. Turistička zajednica Krapinsko – zagorske županije, https://www.visitzagorje.hr/Cms_Data/Contents/VisitZagorje/Folders/Dokumenti/Bro%C5%A1ure/~contents/NSJ24VXNUC5KTNZZ/TZKZZ-INFO-PRIJELOM_FINAL.pdf (21.8.2019.)
13. VARDA, <http://www.ridevalamount.com/mountain-biking/> (15.8.2019.)
14. ZAGORJE BIKE, <https://www.zagorjebike.com.hr> (17.8.2019.)

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Krapinsko–zagorska županija s općinama i njihovim središtima	3
Slika 2. Modernizacija i elektrifikacija željezničke pruge Zaprešić–Zabok	4
Slika 3. Cikloturisti	12
Slika 4. Bike park	17
Slika 5. Mobilna aplikacija „ZAGORJE, RIDE&BIKE“	30
Slika 6. Izgled opisa biciklističke staze u mobilnoj aplikaciji „ZAGORJE, RIDE&BIKE“	30
Slika 7. Izgled opisa konjičke staze u mobilnoj aplikaciji „ZAGORJE, RIDE&BIKE“	31

POPIS TABLICA

Tablica 1. Tržište cikloturista prema osnovnim varijablama	14
Tablica 2. Turistički promet Krapinsko–zagorske županije od 2012. do 2018. godine	26
Tablica 3. Turistički promet u 2018. godini po gradovima i tri općine Krapinsko–zagorske županije	27
Tablica 4. Smještajni kapaciteti kontinentalnih županija	28
Tablica 5. SWOT analiza	32